Debreczen 1897. XXIV. évfolyam 64. sz. Kedd, márczius 16.

Előfizetési árak:
Egész évre 16.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a város házzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

A. MÚZEUM TÁRA

Erdély Sándor záróbeszéde.

Debreczen, márczius 16.

(F.) Az igazságügyi tárcza költségvetésének a rendesnél hosszabb tartamu tárgyalása éppen nem vált a vitának hátrányára, sőt ellenkezőleg inkább előnyére szolgált, mert különböző provokálások folytán igazságügyi kormányzatunk vezetőinek alkalmat nyujtott arra, hogy terveik és szándékaik felől az ország közvéleményét részletesen tájékoztassák.

Erdély Sándor igazságügyminiszternek és Plósz Sándor államtitkárnak egymást követő multkori nagy beszédei óta ujabban felhozottakra a miniszter szombaton elmondott nagy záróbeszédében reflektált. Ebben a részletkérdésekre kiterjedő beszédben a miniszter álláspontját szabatosan körvonalozta minden kérdésben, ami nemcsak a részletekben való alapos tájékozottságáról, hanem egyszersmint arról is tanuságot tett, hogy Erdély Sándor az igazságügy roppant kiterjedésü mezején egyöntetü tervszerüséggel irányitja a haladás szekerét, amelynek utja igazságügyi szervezetünk teljes kiépitése felé vezet.

Ennek a haladásnak a sikere természetesen nemcsak gyors, hanem még inkább tervszerü és czéltudatos munkától függ. Ez az oka annak, hogy Erdély az ügyvédi rendtartás revizióját nem tüzte ki önmagában czélul maga elé, mert ennek keretében az ügyvédi bajok kérdését gyökeresen megoldani nem lehet; hanem nagyon helyesen utalt arra, hogy az eljárási törvények vannak hivatva a létező bajok orvoslására. Mihelyt ugyanis életbe lép a bünvádi perrendtartás, akkor sorra kerül az általános polgári perrendtartás, amely most van szerkesztés alatt, s amelynek végleges szövegezése után és avval összhangzásban fog megejtetni az ügyvédi rendtartás reviziója.

Hiszen -- ugymondá az igazságügyminiszter — lehetséges volna az ügyvédi rendtartást, amely már előrehaladt stádiumba van, egynéhány hét alatt a Háznak beterjeszteni. De mivel meg van róla győződve, hogy gyökeres orvoslás ez uton el nem érhető, nem akarja ezt megtenni pusztán azért, hogy törvényt alkosson, vagy alkotni látszassék anélkül, hogy ezzel a kitüzött czél elérhető lenne.

Szóval nem a munka könnyü látszatát, hanem a komoly munka nehéz fáradságát keresi az igazságügyminiszter, s ettől egyáltalában nem riad vissza, aminek pozitiv jeléül a miniszter az első beszédében fölemlitett s az előkészités stádiumában levő nagy munkálatokon kivül ezuttal az uralkodó ház tagjainak házasságaira nézve készülő javaslatot fölemlitette, amely kérdéssel az ellenzék, különösen pedig Polonyi Géza azért szeretett minduntalan előhozakodni, mert azt kényes természetünek tartotta, amelylyel a kormánynak kellemetlenkedni lehet. Most miután Erdély e tekintetben pozitiv igéretett tett, Polónyi urnak le kell szállani erről a vesszőparipájáról. Aminthogy az ellenzék általában a legtöbb kérdésben bizvást leszállhatna a vesszőparipájáról, ha tárgyilagosan föl tudná ismerni azt, hogy a kormány tudja és teljesiti kötelességét.

Politikai hir.

A jegybank uj szabadalma.

A két kormány azonos jegyzékét a vezértitkár kinevezése ügyében mint nekünk jelentik, tegnap kézbesitették az osztrák-magyar banknak, a melynek tárgyaló-bizottsága rögtön munkába is vette azt. A főtanács keddre van összehiva, de ma bizalmas értekezletre gyülnek előbb össze annak tagjai. Az uj bankakta részleteit nagyjában már ismertettük, uj még az, hogy a készfizetések *felvétele után a legkissebb bankjegy az ötven koronás lesz*; de ez ideig a bank nemcsak, hogy fentartja az eddigi tizforintosokat, mint huszkoronás bankjegyeket, hanem még a két kormány által leteendő aranyfedezet mellett *tizkoronás bankjegyeket* fog kibocsátani, a melyek az eddigi ötforintos állam-

TÁRCZA.

A magyar nők joga.

Irta és a debreczeni *Csokonai-kör* 1897. évi márczius 12-iki ülésén felolvasta:

Dr. **Bartha Béla.**

(Folytatás.)

Hanem tartsunk rendet. — Már *Verbőczynél* kalandozok az eszmetársitás ereje folytán, holott még a vezérek koránál jártam az imént. Már pedig ha nyelvünk emlékeiből bizonyitékokat idéztem arra, hogy őseink a keleti felfogás alól nem tudtak teljesen szabadulni s a nőnek a férfinél alárendeltebb társadalmi és jogi helyzetét szójárásaikban is feltüntették, akkor azt sem szabad felednünk, hogy a *feleség* szó is a legősibb eredő s felesegitséget, életpárt jelent, tehát azt a legbelsőbb életközösségben élő személyiséget, aki a férfi örömeinek és gondjainak hü osztályosa, nehéz küzdelmeinek részese, fele segitsége. Méltán csatlakozik ehhez a keresztyén korból eredeti *hitestárs* elnevezés, Az a *szógám*, *cselédem* név sem lesz oly megalázó jelentésü, ha tudjuk, hogy *cseléd* és *család* ugyanazon gyökszó két különböző alakja s a magyar még cselédségét is bizonyos mértékig családtagjaivá avatta. S bizonyára, a most elmondottak daczára igazolva lesz az a tentebb tett állitásom, hogy a magyar nő a társadalom akkori felfogásához és müveltségéhez mérten csakugyan előkelő, jogilag biztositott állást foglalt el és mikor az ököljog, az erősebb joga divott, nálunk a gyönge nő joga, ami e korban ritka, elismerésre talált.

A magyar nő szereplése mindjárt, történelmünk kezdő korában oly szép, hogy nemcsak a keleti népek teljesen érzéki felfogásának, de még a keresztyén Európa gondolkozásának is messze fölébe emelkedni látszik. A hun mondák Ildikója, a honfoglalás Retelje, vagy Keszelje Sarolta, Géza felesége, a Gyula leánya a keresztyénség első igazi apostola e hazában, Gizella. I. István neje illetőleg — emlékök, a rólok élő mondák és részben történelmileg igazolt szereplésök mutatják, hogy mily megtiszteltetésben részesültek hun elődeinknél s nálunk is a nők a barbár időkben is.

És ha elhagyjuk a vezérek korának ködös homályát, hol csak bizonytalan sikerü összevetésekből és következtetésekből hozhattunk ki egyet-mást, ami a valószinüségnek némi látszatával bir, mindjárt *Szt-István* törvényei teljes figyelemmel és igazságossággal gondoskodnak a nőkről s e korban, midőn még a vagyon meg volt kötve a család, nemzetség és törzs kezében, azt rendeli (II. 5.), hogy „mindenkinek szabad legyen az ő vagyonát elosztani, átadni *feleségének*, fiainak, *leányainak* és szülőinek, vagy az egyháznak és ezt halála után se merje megrontani senki.“ Persze, ez ékes latin nyelven van megirva, de azt hiszem, jobb néven veszik, ha magyarul idézem. Azt is meg kell jegyeznem, hogy a későbbi törvények számos mindenféle okból, melyeket itt nagyon unalmas volna részletezni, bizony sokban kiforgatták a bölcs István eme törvényét.

Azonban ez időben is voltak olyan férfiak, kik szivesen szabadultak meg megunt feleségöktől s megölték őket. A kor vadsága talán némileg kimenti e szörnyü bünt. És bizonyára sértődve hallják hölgyeim, hogy mi volt egy megölt asszony váltsága, vérdija. Mai időben potomságnak tetszik, de akkoriban óriás értéket képviselt ez a kiszabott büntetés. „Ha valamely ispán — tehát előkelő férfiu — szivében megkeményedve, lelkét elhanyagolva, (mi a hüséget megtartóknak szivöktől távol legyen), feleségének megölésével terheltetnék, a királyi tanácsnak akaratához képest a nő szülei részére 50 tinóval engesztelődjék ki és a kanonok parancsa szerint bőjtöljön“. Szt. István II. r. 15.)

jegyeket fogják a forgalomban helyettesiteni. A bank köteles 1898-tól 1900-ig *Ausztriában és Magyarországon legalább tizenkét uj fiókintézetet létesiteni.*

Külföld.

Az osztrák választások.

Csernoviczban az ipar- és kereskedelmi kamara *Tillinger* Dávid volt képviselőt ismét egyhangulag megválasztotta képviselőnek.

A freistadt községi kuriai választásoknál *Rammer* Mátyás eddigi kat. néppárti képviselőt ujból megválasztották.

A gmundeni községi kuria választásánál *Rogl* János eddigi katholikus néppárti képviselőt választották meg.

A krétai harcz.

Hussein bej Janicsarakimik, a selinoi kajmakán, az ottani mohamedán nép megbizásából a következő nyilatkozatot tette: „Örömmel üdvözöljük azt a hirt, hogy az európai csapatok nemsokára megszállják a szigetet és reméljük, hogy a csapatok elég erősek lesznek arra, hogy javunkba visszahelyezzenek és biztonságunkat megóvják. A rendet csak az biztositja, ha a jövő kormányzást Európa állandó és észrevehető felügyelete alá helyezik. Csak európai oltalom alatt maradhatunk továbbra is a szigeten.“ Hivatalos körökben a szigetnek szigoruan keresztülviendő blokirozását a legrövidebb idő alatt, talán már mára várják.

Anyagi és erkölcsi igazságszolgáltatásunkról.

Debreczen, márczius 16.

(D.) Aki sulyos testi sértést követ el, azt sulyosan büntetik, aki sulyos lelki sértést követ el, azt még könnyen sem büntetik meg: mert merem remélni, hogy a becsületet testi tulajdonságok közzé sorolni nem méltóztatik. Oh, azt vesszük is észre nagyon! Becsületgyilkost halálra itélni még ki látott? Sőt ha női becsület meggyilkolásáról van szó, az illető szportszmén a nyilvánosság előtt a dzsentlementikségről tart előadást. Rágalom, áskálódás, rosz hir terjesztés, gyanusitás stb. ezer eset közől egyszer lesznek büntetve. Ha valaki a zsebedből egy üres tárczát kilop? Hivatalból üldözendő cselekmény, de ha valaki, legféltettebb kincsedet becsületedet rabolja el s téged kinjaidban fetrengve látnak? A helyett, hogy gyilkost kiáltana valaki, hát inkább rajtad rug egyet az is!

Ha letörnék a karodat, keresztül szurnák a lábadat vagy a melledet? Átalános lenne a részvét irántad és kapnád a sok levelet mindenfelől, de minél nagyobb sebet ejtenek becsületeden, annál nagyobb az általános megirtózás, nem a merénylet elkövetőjétől, hanem tőled.

Miféle szimptómái ezek a társadalomnak? Az általános nagy becsületesség szimptómája talán? Az is az átalános nagy becsületesség szimptomája volt, mikor egy félrelépett szamarai nőt a többi asszony meg akart kövezni? Az dobja rá az első követ — mondá Krisztus, — aki teljesen tisztának érzi magát. És a megkövezés elmaradt.

Hát ez a nagy hősködés a becsületesség terén inkább szemfényvesztés mint egészségi simptoma s azok szájhősködnek leginkább, kik a mások rágalmazásával önnön magukat akarják fedezni. Soha egy Deák Ferenczet, soha egy Kossuth Lajost, soha egy Tisza Kálmánt nem hallott és nem látott senki, hogy a mások bevádolásával akarjon magának hirnevet és tiszteletet szerezni. Az e féléket csak is a modern „dzsentlemanlik“ szokták tenni!

Na dehát ez is kell! Rendőr is kell, detektiv is kell, hóhér is kell. Ámde ezek közül egynek sincs megengedve a szántszándékos gyilkosság és halálra kinzás. Mivel hogy ezek az anyagi közbiztonság kerubjai. De vajjon a lelki közbiztonság mi fán terem? Hol itt az igaz, részrehajlatlan biró: Istenen kivül? De hát erről meg azt tartják: messze van nagyon. — Vajjon nem közelebb-e, mint hinnők?

Szóval, a mi a lelki dolgokat illeti, a földön igazságszolgáltatás nincs. Ez a törvénytevés egyszer rá van bizva Istenre Mert a hogy itt a becsületet őrzik az nem őrzés. Olyan, mint mikor a farkas becsap a nyájba és elvisz egy birkát. Ha a juhász a bőrével be tud számolni, akkor kvitt.....

Még a párbaj nyujt némi alkalmat, igaz hogy fikciózusat, de a törvény semmit. A párbajban ugyan agyon lőhetnek engem is, de a törvény előtt mindenféleképpen csak engem lőnek agyon, mert hiszen becsületbeli ügyet törvény elé vinni, a gentlemanlik szerint már magában véve becstelenség.

De vajjon kinek szolgáltatott még becsületbeli ügyben teljes elégtételt a törvény? Hiszen jobban félti a rágalmazót mint a rágalmazottat s ha valami büntetést mér reá, ugy alkalmazza, nehogy baja legyen tőle valami képen. Én legalább nem tudok még becsületbeli esetet, melynél a rágalmazásért elitéltet kilökte volna magából a társadalom, de hogy a rágalmazottat teljesen soha nem menti föl, hogy az, a vádnak egy árnyékát magával hordja, de mindig, — ennyi való!

Nagyon sok oly esetet tudunk már, hogy a nyilvánosság előtt meghurczolt a közönség gyanuját magával vitte még a sirba is, de nem olyat egyet sem, hogy a rágalmazó is ezenképpen lett volna büntetve.

És vajjon jól van ez igy? A becsület rablás vagy rablógyilkosság mai védszereivel megméltóztatnak lenni elégedve?

És ha már ennyire vagyunk, ám vessük föl ama kérdést is: Ha vajjon *Vörös* államtitkár az ellene emelt vádakkal szemben rehabilitálni fogja magát, a vád alól föl fogja őt menteni a közvélemény és elfogja itélni a rágalmazót? Soha! Egyik ember igen, de a másik nem. Az

---

Minthogy pedig egy tinó egy márkát, vagyis négy ezüst girát, forintot ért, egy megölt előkelő asszonyt vérdija, váltsága 200 forintot tett ki, a mi abban az időben igen nagy összeg volt.

Szinte hallom a méltatlankodás moraját kitörni a jelenlevő hölgyek kebléből, hogy egy szép, esetleg igen derék asszony gyalázatos megöléséért nyomorult tinók, vagy pár száz forint értékü pénz lefizetésével meg lehetett bünhödni s az akkori szülők elég haszonlesők voltak a czudar pénzzel megelégedni s a váltságdijba adott barmok bőgése elfelejtette velük szerencsétlen gyermekük halálsikoltását.

Egyébként a megölt férfiért is ily vérdijat kellett fizetni a gyilkosnak. — László törvénye (II. 8.) azt mondja, hogy aki fegyverrel embert öl, a királyi biróság tömlöczébe rakassék, vagyona 3 részre osztassék, kettő adassék a megölt atyafiainak, egy pedig a gyilkos feleségének és gyermekeinek. Ha azonban 110 pensánál kisebb értékü a vagyon, akkor a gyilkos, de csakis akkor, szabadságát is elvesztette.

A vagyonnak tehát már a régi jó időben is varázshatalma volt.

De ne tessenek feledni, hogy az erkölcsiség ugyan az emberben benne rejlő fogalom, de megnyilatkozása a müveltséggel, gondolkodásmóddal, a társadalmi és egyéni felfogással áll válhatlan kapcsolatban s az akkori felfogás szerint az 50 tinó fizetését és a kanonok által kiszabott bőjtöt tekintették oly sulyos vezeklésnek, mint mostan életfogytig tartó fegyházat, vagy épen halálbüntetést. Meg aztán akkor még nem is volt bünvádi esküdtszék, aminő nemsokára lesz nálunk, mely a bünöst esetleg felmentse.

És nem is a magyaroknál volt ez igy csupán A vérdij intézménye az emberi müvelődésnek egyik fokát jelöli: mikor az egyén még nem volt kijelölve, megerősödve, hanem helyét az emberiség bizonyos csoportulása, szövetkezése, a *család*, a törzs foglalta el s ha valakit megsértettek, vagy megöltek, az az egész család vagy törzs sérelme volt, melyért mindenki, mint saját vérén elkövetett sérelmekért, *boszut* tartozott állni s ezért nevezték *vérboszunak*. Hanem a vértszomjazó boszura azért volt gyógyszer, csodatevő balzsam és flastrom, mely beheggesztette; az 50 tinó vagy 50 márka. „Tout comme chez nous.“ — Bizony ma is a hat nagyhatalom és a sajtó, a hetedik fölött legnagyobb hatalom a pénz, mely mint a latin mondja, nem büzlik — non alet.

A vérbosszu, mint mondám, minden patriarchális szervezetü és müveletségü népnél divatozott. Megvolt a germánoknál, szlávoknál, a római eredetü népnél s a kezdetleges nemzetek körében, például montenegróiaknál, albánoknál ma is fennáll.

Szinte restelkedve vallom be e diszes közönség előtt, hogy egy megölt asszony értéke a szentnek nevezett István törvényei szerint nem is volt mindig 50 tinó. Ha *vitéz katona* volt a gyilkos férj, tiz tinóval szabadulhatott, ami azt mutatja, hogy a soldatesca már első királyunk idejében uralkodott és előjogokat vivott ki magának, s bizonyára, ha akkor már szokásban lett volna ellenzéki lapokat szerkeszteni, — ami különben mindig veszedelmes, a mainál koczkáztatottabb életpálya lett volna Szt. István ez intézkedése nagyon éles támadások tárgyát képezte volna s tekintettel arra, hogy az egyházpolitikai törvények revizióját leghevesebben az asszonyokkal követeltetik s a néppártot helyesebben a fanatizált asszonyok pártjának lehetne nevezni, bizony szent királyunk törvénye sem sokáig állta volna ki a sarat. Közönséges ember, tehát jobbágyi és szolgai számban lévő 5 tinót fizetett megölt feleségeért, ami reá volt annyi, mint az ispánnak az 50 és a vitéz katonának a 10.

Sőt szt *István* törvényében az özvegyen elmaradt nőnek a jogáról, az ugynevezett *özvegyi jogról* is megtaláljuk

eltusolás gyanusitása fog fölszinre kerülni s a vádló Mephistók, kezeiket dörzsölve kacsingatnak a közvéleményre: Nem megmondtuk? Hiszen ezt előre lehetett tudni . . . És ők maradnak a fölszinen! . . . .

De jól van ez igy?

Na hát rövidre kell fogni azt a gyeplőszárat: mind a vádlott, mind a vádló személyeket illetőleg. Semmi kimélet ne legyen, de senkivel szemben! Vádlottra nézve megvannak a büntetések paragraphusai, de vádlókra nézve nagyon enyhék, mert szigoruan alkalmazni sohasem szokták.

Hogy egy köztisztviselő ellen elkövetett rágalom sulyosabban legyen büntetve mint ha mások ellen követtetnék el? Ezt a nézetet nem osztjuk, de hogy a becsület gyilkolás, vagy valakinek a becsülete ellen elkövetett merénylet a mai büntető kodex szerint, anyagi téren vezetve, még a csirke tojással sem áll egy bünösségi szinvonalon, az bizonyos. Anyagi javainkat megoltalmazza az állami rendezettség ugy ahogy, mert erre fekteti a legfőbb sulyt, de szellemi javainkat nem oltalmazza meg sehogy.

Az anyagi dolgok még a morális téren is fölébe vannak helyezve a szelleminek s igazságszolgáltatásunk ezen a téren majdnem teljesen semmis. Ezért az anyag előtérbe nyomulása, az anyag dölyfe, fenhéjjázása és minden szellemi törekvésnek lenézője, mert még a törvény előtt is csak az anyag bir fontossággal, ez anyagi kár megtorlással: a morális, az erkölcsi kár semmivel!

Debreczen a mult évben.

— Jelentés a kormányhoz. —

Debreczen, márcz. 16.

Ivekre terjedő jelentésben számol be Debreczen város közigazgatási bizottsága mult évi müködéséről és mindarról, ami a közigazgatási, közgazdasági társadalmi és kulturális élet terén az ő törvényszerü hatáskörében fölmerült. A jelentés az egyes miniszteriumok ügyköre szerint van felosztva s igy lesz fölterjesztve a kormányhoz. Csak a legfőbb adatokat és a legérdekesebbnek látszó részeket vázlatosan a következőkben ismertetjük:

I. A miniszeterelnök ügyköre tárgyában.

A bizottság kivánatosnak és czélszerünek tartja a vidéki városok fejlődése érdekében az uj házak adómentessége idejének kiterjesztését; — hasonló czélból, de meg közgazdasági általános szempontokból is az adómentes záloglevelek kibocsátására jogosult pénzintézetek biztositéki alapját 1.500,000 frtban megállapitó 1889. XXX. t. cz. 10. §-ának módositását vagyis ezen biztositéki alapnak péld. 500.000 frtra leszállitását; a tulterhelt földbirtok és földbirtokos osztály könnyitése végett a földadó leszállitását; a nyugdij törvénynek különösen a viszonosság szempontjából revizióját és az anyakönyvek vezetése körüli eljárás egyszerüsitését.

Azon kérdést illetőleg, mik a város olyan helyi körülményei, amelyek a törvényhozás vagy kormány különleges intézkedéseinek szükségét igénylik, fölemliti a bizottság, hogy mindezideig nem nyerhetett felsőbb jóváhagyást a még 1894-ben hozott azon közgyülési határozat, mely a szépitési és kisajátitási pénztár felállitását s ennek gyarapitására az ingatlan változási illeték szedését rendeli el. A város helyes irányu fejlődése érdekéből pedig nagyon is sürgős volna e szabályrendelet életbeléptetése.

II. A belügyminiszter ügykörét illetőleg

A jelentés ezen része a közigazgatási bizottság és a törvényhatóság élete, a filantropia, a közrendészet, a közegészségügy, a nyilvános betegápolás, a gyámsági és gondnoksági s az állami anyakönyvi ügyek köréből tartalmaz sokféle adatot és észrevételt.

Igy megtudjuk belőle, hogy a mult esztendőben csak 150.000 frt vétetett fel a nagy kölcsönből, hogy a város ingatlanaiból 396 hold vizjárta, kevés hasznot hajtóföld Szováton a községnek eladatott; ellenben az erdőségeken több magánkaszálót összevásárolt a tanács; hogy az épitkezésekre fölvett kölcsönök összege 1896. végén 3.832.659 frtot, a viczinális vasutakra forditott kölcsönöké pedig 245581 frt 67 krt tett. Az épitkezésekből eredő adósság az előző évhez képest növekedett, — de a viczinális vasutak okozta adósság csökkent.

A közegészségi állapot kedvezőbb volt mint az előző esztendőben; mert fertőző betegségek járványosan nem uralkodtak s a halálozás is kevesebb volt. Ellenőrzés és gyógykezelés alatt 222 trachomás beteg állott. A gyógyszerum használata körül tett tapasztalások e difteria ellenes szer sikeres alkalmazását igazolják.

III. A pénzügyminiszter ügykörébe

tartozó jelentés legfontosabb adata kétségtelenül az, hogy az 1896-ra előirott 726871 frt 7 kr., s az előző évről hátralékban maradt 171221 frt 27 kr., összesen tehát 897092 frt 34 kr, adótartozásból 639952 frt 64 kr. folyt be, — 63872 frt 38 kr pedig leiratott. Igy 1897-re 194067 frt 32 kr. adótartozása maradt a város lakosságának.

Bélyeg és pénzilletékből 134254 frt 11 kr. szabatott ki, a mihez 89236 frt előző évi hátralék csatlakozott. Befolyt pedig 108304 frt. 37 kr. A hátralékból 40092 frt 36 kr. igazolatlan. Illeték egyen érték czimén 16364 frt. 49 kr. rovatott ki, a mely csaknem egészen be is folyt.

A fogyasztási ital és italmérési adók 315512 frt 35 krra rugó megváltás által biztositattak.

A dohány egyedáruság is jelentékeny összeggel emelte a kincstári jövedelmeit.

Itt már Hajduvármegye fogyasztása is számitásba jön. A főtőzsdén kivül 549 kiselárusitó értékesitette a füstölni valót. Ezek összes forgalma 564685 frt és 64 krt tett, többet egy fél milliónál.

IV. A kereskedelemügyi miniszterium hatáskörébe

vágó jelentés az utügyekről, posta, távirda, távbeszélő, ipar és kereskedelmi és az ipari munkás ügyekről számol be.

A bizottság e jelentésében sürgeti a fehértemplomi ország utnak a pályaudvar keleti végén lévő átkelési szakaszán fennálló közlekedési akadály megszüntetését.

A kiépitetlen törvényhatósági közutaknak vizlevezetésre alkalmas árkok közé vételét és a homoki utaknak beagyagolását is kivánatosnak tartja. A 727 és fél kilométerre terjedő törvényhatósági közutakból eddig csak 25.745 kilométer van kiépitve.

V. A közoktatásügyi miniszterium ügykörét

illető jelentés a kisdedóvás, elemi iskolák, tanitók stb. ügyei körül felmerült tapasztalatokra és ezekre vonatkozó adatokra terjeszkedik ki.

Az ujabb épitkezések folytán az iskolák nagyobb részben megfelelnek az épitkezési kellékeknek s a bebutorozás is a legtöbb iskolában jó. Uj iskola felállitása elővan készitve a Homokkertben; tárgyalás foly a kollégiumbeli elemi 6 fiu osztály kihelyezése végett egy központi ref. fiu népiskola épitése iránt. De a tanyai iskolák szaporitása még mindig késik.

Az iskolák taneredménye általában kielégitő. A gazdasági ismétlő iskola szervezése munkába van véve.

A tankötelesek száma 9800. Ezek közül mindennapi 7175, ismétlő 2625.

Iskolába járt mindennapi 5979, nem járt 1196; ismétlő iskolaköteles iskolába járt 2639; de ezek közül 348 vidéki volt.

Az iskolák száma 35, az óvodáké 4, menedékház volt 3, árvaház is 3. Állami jellegü 1 elemi iskola és 1 árvaház; községi jellegü 3 elemi iskola, 1 ipariskola, 2 óvoda és 3 menedékház; felekezeti jellegü 24 elemi iskola, 1 felsőbb leányiskola, 1 kereskedelmi iskola, 1 óvoda és 1 árvaház; magánjellegü illetve egyleti elemi iskola, kereskedelmi iskola, nőipariskola, óvoda és árvaház van 1—1. A tanitók száma 137, kik közül rendes 104. Faiskola 8, iskolakert 20, tornatér 32, könyvtár 24, hat elemi tanfolyam 21, ismétlő iskolai tanfolyam 20, háziipari oktatás 5 iskolában van.

VI. Az igazságügyi miniszterium hatáskörébe

tartozó jelentés kiemeli, hogy a vagyoni és személyi biztonság a mult évben általában véve kielégitő volt s jövőre még kedvezőbb eredmény várható a rendőrség létszámának emelkedésétől. A községi biráskodás, melyet a négy kerületi kapitányság teljesit, a jog kereső közönség részéről valami nagy népszerüségnek nem örvend, amennyiben mind nagyobb mértékben kezdi a fizetési meghagyási eljárást igénybe venni.

Az ujonnan szervezett haláleset felvételi és hagyaték leltározási hivatal kötelességeit pontosan teljesiti.

A törvényszéki fogházban a rabok létszáma 1896. elején 103 férfi 14 nő, az év végén pedig 115 férfi és 12 nő volt.

VII. A honvédelmi miniszter tárczájába

tartozó jelentésnek örvendetes adata az, hogy a mult évben javulás mutatkozott a sorozás eredményében. Mert mig 1895-ben 719 állitás köteles legényből 184 vagyis

---

azt a nagylelkü nemes gondolkodást, amelyet aligha lelünk fel más európai törvényben, ideértve a legelőkelőbb kulturnépek törvényeit is. Ez az u. n. *özvegyi jog* azóta is mondhatni, teljes mértékben fennáll, ujabb 1000 esztendő tapasztalásától és helybenhagyásától szentesitve. Ugyanis e törvény szerint (II. 24.) a mely özvegy fiakkal és leányokkal hátramarad, és őket mig él, táplálni és velök lakni megigérte, senkitől se kényszeritessék ismét házasságra. De ha ismét férjhez megy, semmit sem kap az árvák vagyonából, csak magához illő ruházatot (kiházasitást). Ha pedig az özvegy férje után gyermek nélkül maradt el, minden birtok hatalmában maradt s vele szabadon rendelkezhetett, özvegysége alatt. Halála után férje szülei örökösödtek, s ha nem éltek, a király.

Az a nemes, aki nőt rabolt, 10 tinót fizetett, ha a nő szüleivel egyességre lépett is. (I. 25.)

Azonban demokratikusnak nem mondható I. István gondolkodása. Mert ha szabados, vagyis nemes, szolgáló, vagyis jobbágynő iránt gyuladt szerelemre, akkor megnyirták és megkopaszitották. Másodizben szintén, harmadizben maga is szolgává lett. (II. 26.)

(Folyt köv.)

csak 25·6% vált be, a mult évben 756 mérték alá lépett ifjuból 325 vagyis 43% volt besorozható. A távollévők száma pedig kevesbedett, a mi épen nem mutat amerikai kivándorlásra.

VIII. A földmivelésügyi miniszteriumhoz tartozó

mezőgazdasági vlszonyokról összeállitott jelentés a legbővebb része az egésznek. Sok megszivlelésre méltó eszme és óhajtás emeli a jelentés értékét. Ismertetését épen azért más alkalomra tartottuk fenn.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 **órakor** csak esetleg **hétfőn** később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

A Gönczy-egyesület „Otthon"-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyüjtőszekrényből a beadványok kivétetnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Népkönyvtár az árok-utczai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

A debreczeni kir. járásbiróság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Famunkatanitás. kézügyesitő egyesület A főreáliskolai mühelyében d. u. 2—4 óráig Kedden előkészitő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Több napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Időjóslás

A központi meteorologiai intézetnek Debreczenbe küldött jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Márczius 16. —

— Enyhe. — Később csapadék. —

— **A polgármester és a város fejlődése.** Laptársunk, a *Debreczen* tegnap az épitési bizottság üléséről irott tudósitásában a polgármestert oly módon emliti az általános város rendezés és csatornázás kérdésével kapcsolatban, mintha ellensége volna a fejlődés ezen irányának, amit a Debreczen ezekkel a szavakkal fejez ki: „Nem lenne *végzetesebb* dolog, városunk fejlődésére, mintha a bizottság avagy valaha a közgyülés a polgármester *maradi elveit* fogadná el." Hát a mi tisztelt laptársunk igazságtalanul járt el, amikor ezeket irta a polgármesterről s azon kivül önmagával is ellenmondásba keveredett. Hogy mennyiben alkalmazható a maradiság vádja Simonffy Imrére, arra nézve elégséges tanunak idézni az ő közel negyedszázados polgármesteri mükődését és magát az egész várost, melyet ő mindig előre vinni törekedett, ha nem is szedületes gyorsasággal, de mindig biztos óvatossággal. — Épen a város rendezés szükséges és sürgős voltának is — amint a Debreczen tudósitásából is más helyen kitünik, a polgármester volt az épitési bizottságban legbuzgóbb szószólója. Az általános csatornázást is csak azon a határon tul ellenzi, ahol az már sulyos teherrel nehezednék háztartásunkra és más irányban való fejlődésünket bénitaná meg. Az igazság érdekében tartoztunk ennyit kijelenteni.

— **Böjti istenitisztelet.** Az ágost. hitv. ev. templomban holnap szerdán délután három órakor böjti istenitisztelet tartatik.

— **Bizottsági ülések.** A városházán ma délután két bizottság tart ülést. A nyugdij ellenőrző bizottság *Papp* Mihály nyugdij jogosultságát, *Kovács* Ernő és *Lengyel* József nyug-, illetőleg kegydijazás iránti kérelmét tárgyalja. *A jog- és pénzügyi bizottság* is ülésezik. Legfontosabb tárgya a hevesi felirat a kvóta emelés ellen.

— **A zenekedvelők hangversenye.** A debreczeni zenekedvelők körének negyedik s e saisonban az utolsó hangversenye folyó hó 20-án szombaton este fél 8 órakor lesz a zenede hangverseny termében. A hangversenyre, melynek rendkivül érdekes müsorát lapunk holnapi számában közöljük, előre is felhivjuk a közönség figyelmét.

— **Uj csendőr-laktanya.** A debreczeni csendőr szárny parancsnokság rövid idő mulva kiköltözik a mostani laktanyából, a melyet egy régi czivis-házból alakitottak volt át a csendőr legénység számára. A honvédelmi miniszterium Gerster Gyula épitészszel szerződést kötött, a melynek értelmében Gerster a szárny-parancsnokság és a Debreczenbe beosztott csendőrség befogadására megfelelő uj laktanyát épit s azt hosszabb időre bérbe adja. Az uj csendőr-kaszárnya a Nagyerdőre vezető fasoron, az orsz. tanitói árvaházon tul, a Gerster-villa mögött épül. Csinos egyemeletes épület lesz. A tulajdonos az épitési engedély megadásáért a terveket és kérvényt beadta már a városi tanácshoz.

— **A Bika szálloda uj bérlői.** Tegnap már jelentettük röviden, hogy az öreg Bika szállodát uj bérlők vették, át egy bérlő-társaság, a mely az előbbi bérlők hitelezőiből alakult. E konsorcium tagjai: *Kardos* László, *Csanak* József czég képviseletében *Biró* József, *Áron* Miksa czég képviseletében *Fürst* Ödön, *Áron* Jenő, *Kovács* János, *Nagy* Jakab, *Liedermann* Mihály, *Jámbor* János, *Thieszen* Arthur, Weisz Sándor és *Márkus* Miksa. A társaság elnökéül Kardos Lászlót, igazgatósági tagokul pedig Áron Jenőt, Biró Józsefet és Nagy Jakabot választotta meg. — Mindnyájan olyan urak, akiknek együttesége, intelligenciája, tapintata és szakértelme kellő garanciát nyujt arra, hogy a társaság által kitüzött czélok meg is valósittatnak. — A Bika kezelésénél e nagy változást az a válság idézte elő, melybe a régi bérlő családja már másod izben jutott folyó év elején. Özvegy Fehér Hermanné s a mellé két évvel ezelőtt társul szegődött Tatár Gusztáv bérlők fizetésképtelensége körülbelől 112000 frt veszteséggel fenyegette a tulnyomólag helyben lakó hitelezőket. Csőd esetén teljesen tönkre jutott volna a régibb bérlő családja, mely közel négy évtizedig birta e szállodát s megalapitotta annak jó hirnevét. Ily körülmények között társultak a hitelezők közül az imént emlitettek. — Hetekig tartó nehéz munka után sikerült nekik a többi hitelezők követelését rendezni, s mivel a tulajdonos város, az összes városi követelések elvállalása után a bérletet a fennálló bérleti szerződésben megállapitott időből még hátralevő 6 évre reájuk átruházta, a régi bérlő özvegyének házát a reá bekebelezett óvadék átvállalásával teher mentesitették és megfelelő végkielégitéssel, különösen pedig összes terheinek rendezése által a reá nehezedő életgondok sulya alól fölszabaditották. — Bizony ez merész és nagy áldozattal járó vállalkozás volt a hitelezőktől, akik azonban ezzel a közönségnek is jó szolgálatot tettek. Az uj bérlő társaság igazgatóságának legelső dolga volt, hogy vállalatát európai szinvonalra emelje. Ezért a szállóda-vendéglő és kávéházi üzlet vezetésére alkalmas üzletvezetőt szerződtetett, *Milleker* Lajos, a miskolczi Grand-Hotel eddigi vezetője személyében, kinek Verseczen hét éven át volt saját szállodája s ki nemcsak maga, hanem a konyha vezetésében első rangu szaktekintélylyel biró neje tevékenységével itt mindent el fog követni, hogy a legkényessebb igényeket is kielégithesse. Az igazgatóságnak már legelső intézkedései is kétségtelenné teszik, hogy az uj vezetés alatt a közönség érdekei mindig kellő érzékkel biró oltalmazókra fognak találni. Igy, hogy egyet-egyet emlitsünk, az igazgatóság behozta a *panaszkönyv rendszerét*. Ezentul, ha a közönségből akárkinek bármily irányban valami panasza merül fel, ezt a panaszkönyvben való bejegyzés által az igazgatóság tudomására hozhatja, mely nem fog késni a kellő orvoslást engedni. A személyzet továbbá szigoruan utasittatott igazgatóság által meghatározott árak pontos betartására s a fizetések alkalmával a számlának benyujtására. Tegnap estétől fogva már a társaság kezelése alatt áll az egész Bika szálloda.

— **Salvini Debreczenben.** A szinházkedvelő debreczeni közönségnek ritka müélvezetre van kilátása, majd ha — elmulik az idei szezon. Egy vállalkozó szellemü vidéki direktor, *Deák* Péter, a székesfehérvári szinház igazgatója *Salvinit*, a világhirü olasz tragikust ide hozni készül Debreczenbe, 3—4 vendégszereplésre. Deák Péter *Simonffy* Imre polgármesterhez fordult azzal a kérdéssel, hogy az itteni szinügyi bizottság mily föltételek mellett volna hajlandó neki és Salvinival jövő szintársulatának nehány előadásra átengedni a szinházat, azután, hogy a rendes szinidény bevégződött? A kérvényt a szinügyi bizottság legközelebbi ülésén tárgyalja.

— **Jóváhagyott közgyülési határozat.** A mesterutczai Csordás-ház eladását kimondó közgyülési határozatot a belügyminiszter ma érkezett leiratával jóváhagyta.

— **Apa-mének vizsgálata.** A b.-ujvárosi járási mezőgazdaság ma délelőtt a járás főszolgabirói hivatalában *Ferenczy* Elek főszolgabiró elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen az uj mezőrendőri törvény értelmében a tavaszi apaállat vizsgálat ügyében történtek intézkedések. Tekintettel a járás nagy területére e czélra több küldöttség alakittatott *Ferenczy* Elek, *Farkas* Pál és *Harcsarik* Géza birtokosok elnöklete alatt. A küldöttségek már a napokban megkezdik a vizsgálatot.

— **Iskolabál.** A debreczeni izraelita iskola felszerelésére 1897. évi márczius hó 20-án a „Bika"-szálloda disztermében zártkörü batyubál lesz. Belépő-jegy személyenkint 1 frt 50; család-jegy 3 frt 50 kr; páholy-jegy 4 frt. (Páholyba lépőknek nem kell személy-jegyet váltaniok. Jegyek előre válthatók: Schwarz B., László Albert, Békés Lajos és Boros testvérek üzletében. Kezdete este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Megégett kis leány.** Tegnapelőtt este Nagy Sándor 54. számu rendőr gyer-

meke égő petróleumtól sulyos égési sebeket szenvedett. A vizsgálat megállapitotta, hogy a szerencsétlenség hogyan történt. Nagy Sándorné az asztal mellett ült, kis leánya ölében s az anya olvasott. Egyszer csak a lámpa nagy durranással szétrobbant s a kiömlő petróleum a kis leány ruháját csakhamar lángba boritotta. Az ijedtségtől megrémült anya segélyért kiáltozott s e közben szakgatni kezdte leányáról az égő ruhát. Hasztalan volt minden, mert a lányka arczán, mellén s karján oly sulyos égési sebeket szenvedett, hogy eszméletlen állapotban szállitották ki a közkórházba. A megégett gyermek ott az éjjel meghalt.

— **Hymen.** *Horváth* Sándor, a Kaszanyitzky czég könyvelője eljegyezte *Szép* Gyula polgártársunk bájos és kedves leányát Erzsike kisasszonyt.

— **Uj szabadalmak.** A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leirását küldte be a kereskedelmi és iparkamarának: Ujitások rugalmas abroncsokon és keréktalpakon. Uj kirakat lámpa. Czélzó szerkezet lőfegyverekhez. Záró berendezés vadászfegyverek számára. Biztonsági bánya lámpa. Ambulánz kötések számára való szekrény. Olajmotor. Ujitás közuti vasutak motorain. Gázzal fütött vasaló. Sertésvész elleni oltóanyag előállitása. Inditókészülők gázmotorokhoz. Álló létra gömbölyü rudakból. Uj gáz és petroleummotor. Ekére alkalmazandó uj tengeri vetőgép. Szivargyártó gép. Ujitás összehajtható mérőléczeken. Tüzálló betétek gőzkazánok és kemenczék tüzterébe. Répa és czikoria kiszedő és tisztitó gép. Kézi darálógép. Ujitások cziterákon. Eljárás biztonsági robbanó szerek előállitására. Etető készülék szárnyasok számára. Papirzacskó felfuvó készülék. Mindazok a kik valamely találmány iránt érdeklődnek, azok leirását és rajzait a debreczeni kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetik.

— **Iskola-bál.** Az izraelita iskola javára f. hó 20-án a „Bika“ szálloda diszermében rendezendő batyubál iránt város szerte óriási érdeklődés mutatkozik. A hölgyekből alakitott rendező bizottság egyrészről, másrészről pedig a rendezésre felkért ifjuság oly buzgalmat és munkásságot fejt ki, hogy a bál nemcsak a bőjt, hanem a farsang legsikerültebb mulatságai egyikének igérkezik. A meghivók már szétküldettek. A rendezőség az uton is felkéri mindazokat, kik meghivóra igényt tartanának, de eddig téves czimzés, vagy kézbesités folytán meg nem kapták volna, hogy ezen körülményt Popper Mór dr. iskolaszéki elnök utján tudomására juttatni sziveskedjenek.

— **Véres verekedés.** Tegnap este 6—7 óra között a Köteles-utczán Katz Sámuel szatócs udvarán véres verekedést rögtönzött két debreczeni és két sámsoni napszámos, melynek vége az lett, hogy a két sámsonit taligán kellett a közkórházba szállitani. A két összevert ember ma délelőtt jelent meg a III. kerületi kapitányság előtt. Mindegyiknek a feje ugy be volt pólyálva vattába, hogy csak szemeik látszottak, melyek szintén sötétkékre vert keretükből pislogtak elő. A panaszosok elmondották, hogy ők *Szabó* Imre és D. *Nagy* István sámsoni napszámosok s hogy minden ok nélkül bottal kegyetlenül megverték őket *Szitó* Imre és *Varga* Imre favágó napszámosok. — Ez utóbbiak, kiket még tegnap letartóztattak, bevallották, hogy igaz, hogy részegek voltak, de amazok kötöttek belejük s a botot is azoktól vették el. A panaszosok is érezték hibás voltukat mert hajlandóságot mutattak a kiegyezkedésre, a perlekedés legszebb elintézésére.

— **Razzia.** Özv. *Majorné* és Pákozdiné Darabos-utcza 1309. sz. alatti ismert szállásadónők lakásán az éjjel a rendőrség ismét razziát tartott s ott több csavargónőt és férfit tartóztatott le, illetve kisért be a városházán levő fogházba. A szállásadónőket megbüntetik, vendégeiket pedig eltolonczolják.

— **Muszka katonaszökevény.** Érdekes alakot állitott be ma délelőtt a b. ujvárosi főszolgabirói hivatalba egy csendőrszakaszvezető. Az alsó-józsai erdőből hozta magával, ahol az illető vidáman dolgozgatott. Hatalmas, vállas, bátor tekintetü legény, alig pelyhedző bajusszal. Egy tekintetre meglátni, hogy a komédiás artisták közé tartozik. A szolgabiró kérdéseire erősen tört magyarsággal meglepő feleleteket adott viszontagságos életéből. *Petroff* Rudolfnak hivják; 28 éves, gör. katholikus. Szibéria szomszédságában, Kazán tartomány Csisztopol nevü községébe született. Szüleit még két éves korában elvesztette s öt éves korában már egy vándor komédiás csapattal járta be a nagy oroszbirodalmat. Ezelőtt 3 évvel besorozták egyik orosz dragonyos ezredbe, ahol a zenekarba osztották be, minthogy a fuvóhangszereket, már komédiás korában kezelte. A szubordinácziós katonai élet azonban nem tetszett a szabadsághoz szokott nagy vándornak s ezelőtt egy évvel, egy csöndes estén levetette a muszka mundért, faképnél hagyta az ezredet s Galiczián keresztül Magyarországba szökött. Itt szintén egy kisebb vándor komédiás csapathoz csatlakozott s járt velük, mint birkozó Herkules — mint ő nevezi magát, — mindaddig, mig az Alsó-Józsára vetődött néhány héttel ezelőtt, ahol egy embert trombitálni tanitott, dolgozott is neki és a községben egy *zenebandát* akart alakitani. Az egyik irnok felhivására, hogy tudna-e valami müvészetet mutatni, néhány kártyát készséggel huzott elő zsebeiből, azokat gyorsan papirba csavarta s mint Bosco ugratta ki a csomagból azokat. Arra a figyelmeztetésre, hogy most már itt Magyarországon fogják besorozni, azt válaszolta, hogy szivesen szolgál az itteni hadseregben, csakhogy a muszkától eljöhetett.

— **Az egyeki-Tisza titka.** Egyek község előljárósága jelentést tett *Ferenczy* Elek főszolgabiróhoz, hogy f. hó 14-én este 5—6 óra tájban *Szincsák* János gátőr, a község alatt elfolyó Tisza partján, a füzesek alatt egy kis leány gyermek hulláját találta. A gátőr jelentésére az előljáróság a községi orvossal együtt megjelent a helyszinén s az orvos konstatálta, hogy a gyermek 9 hónapos volt s több hónap előtt fult a vizbe. A kis hullán egy pamut főkötő, egy gallérral ellátott, kék szinü pamuttal szegélyezett ingecske volt. A rendőri nyomozat azonnal megindult s az ügyről a debreczeni kir. ügyészséget is értesitették.

— **Kérelem!** Alulirott bizottság az épitő iparral foglalkozó kőmüves-, ácsmester urakat, a tek. épitész- és épitő-vállalkozó urakat tisztelettel keresi meg s kéri fel, hogy Debreczen szab. kir. város azon épitő iparos tanonczainak, kik a szakirányu téli tanfolyamon jó magaviselet, rendes iskolába járás és szorgalom mellett jó tanulási eredményt tanusitottak, anyagi megjutalmazására a nemes város által költségvetésileg előirányzott összeghez kegyes adományokkal járuljanak. Adományaikat folyó évi márczius hó 20 ig Dóczy Gedeon iparos tanoncziskola igazgatóhoz méltóztassanak küldeni. Debreczen, 1897. márczius hó Az iparos tanoncziskola felügyelő bizottsága.

— **Helyreigazitás.** Lapunk f. hó 12-iki számában közöltük a postás-bálon történt felülfizetéseket. Ott egy tételben tévesen az van mondva, hogy *Szabó* Miklós fizetett felül 1 frtot, holott azt *Babó* Miklós tette.

— **Rövid hirek.** **Palástos** Gáspár István földbirtokos felesége, kis leánya halála miatt való bánatában, a megáradt csábrági patakba ugrott és belefult. **Sopronban** a legutóbbi országos vásár alkalmával Németh Mihály lova Binder András napszámost ugy megrugta, hogy életbenmaradásához nincs remény. **Mohácson** a dunai halászok egy teljesen feloszlásnak indult, ismeretlen férfi holttestét fogták ki a Dunából. **Szováton** Mozsik Mihályné gyógyithatatlan betegsége miatt felakasztotta magát. Mire észrevették, már meghalt. **Szolnokon** csütörtökön délután Herzog Berta, 17 éves kávéházi pénztárosnő szerelmi bánatában sziven lőtte magát s rögtön meghalt. **Miskolczon** a roncsoló toroklob járványszerüleg lépett föl és az iskolákat e miatt bezárták. **Módoson** egy Riegler nevü volt jegyzői irnok e hó 8-án, miközben éjjeli zenét adott a leánynak, a kibe szerelmes volt, agyonlőtte magát. **Temesvárról** e hó 7-én a kaszárnyából megszökött Ibach János, szekerészközlegény s tegnap délután a közeli erdőben egy fára felakasztotta magát. **Szegeden** a vasuti álomáson a vonat elgázolta Milinkovics Miklósné 75 éveé asszonyt s egyik lábát a zuzódás következtében amputálni kellett. **Pécsett** Csányi István gazdaember tegnap délután öngyilkosságot követett el, mert minden vagyonát elvesztette s tönkre jutott. **Török-Becse** közelében az országuton Dsigurszky Vojinné, miközben fölakart szállni egy szekérre, megsiklott és oly szerencsétlenül esett el, hogy sérüléseibe rövid idő mulva meghalt. **Bács-Szent-Tamáson** a napokban a Ferencz-csatornából egy vidrát fogtak ki. **Pozsonyban** tegnapelőtt reggel Guschl Éva kórházi ápolónő sublimáttal megmérgezte magát és meg is halt. **Kis-Szebenben** a kiütött sertésvész miatt a hatóság zárlatot rendelt el. **Komáromban** Berta András betegeskedése miatt e hó 12-én egy zsebkéssel megölte magát. **A vas-vörösvári** erdőben fakivágás közben az egyik fa Paul János munkást agyonütötte.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósitójától. —

Krétából.

Budapest, márczius 16. Mint egy káneai távirat jelenti Jitiában 960 muzalmánt lemészároltak. A muzulmánok azt állitják, miszerint a keresztyének összeesküdtek, hogy a sziget összes mohamedánjait ki fogják irtani.

Kirabolt ékszerész.

Budapest, márczius 16. Bécsből távirják, hogy ott Platzer ékszerészhez az éjjel betörtek s 40,000 frt értékü ékszert elraboltak.

Szinház.

* **Márczius 15. a szinházban.** Márczius 15-ét a szinházban is megünnepelték tegnap. A Debreczen a holdban czimü látványosság negyedik képe után, melyben a Csokonai ünnep van, felemelkedett a függöny s előlépett pompás magyar ruhában *Komjáthy* János szinigazgató, aki nagy hatással szavalta el *Szávay* Gyulának „Márczius idusán“ czimü remek költeményét. A közönség lelkes tapsviharral ötször hivta lámpák elé Komjáthyt.

Márczius 15.

A szabadság születésnapját impozáns módon ünnepelte meg tegnap délután *főiskolánk ifjusága* s vele városunk közönsége. A kollegium udvara zsufolásig megtelt közönséggel s nagy közönség várta az ünnepély kezdetét az emlékkertben is.

Kevéssel három óra után csendült meg a főiskola udvarán a kantus éneke, mely után *Nagy* Gyula joghallgató olvasta

fel éljenzésektől gyakran félbeszakitva, Nagy Béla emlékbeszédét, amely mély hatást tett a jelenvoltakra. Ezután *Bagaméry* Károly theológus szavalta el sok érzéssel *Kun* Béla joghallagató pályanyertes alkalmi ódáját és a kántus énekelte el a talpra magyart.

A főiskolai ifjuság innen a közönségtől követve az emlékkertben lévő honvédemlékhez vonult, ahol a kántus éneke után *Csajághy* Károly joghallgató szavalta el a nemzeti dalt s a kántus énekelte el a szózatot.

Ezzel a kegyeletes ünnepély befejezést nyert, az ifjuság a kollégium elé vonult s ott több hazafias dalt énekelt.

Az ispotályi leányiskolában a márczius 15-ki iskolai ünnepély több szülе jelenlétében a következő müsorral tartatott meg:

„Hymnus.“ Isten álld meg a magyart! Énekelték az összes növendékek. A márcziusi események felemlitése a tanitó által. „Fohász“ Dobos Jánostól. Szavalta: Szücs Mária IV. osztályu növendék. „Mi a haza?“ Majtényi Flórától. Szavalta: Horkai Irén II. oszt. növ. „Az én hazám“. Mindszenti Gedeontól. Szavalta: Nagy Malvin V. oszt növ. „Honfidal.“ Tied vagyok, tied hazám. Petőfi Sándortól. Énekelték a növendékek. „Isten hozzád!“ Bérczről vissza néz a vándor. Bajza Józseftől. Szavalta: Kecskés Juliánna V. oszt. növ. „Nemzeti dal.“ Talpra magyar! Petőfi Sándortól. Szavalta: Kőrösi Juliánna VI. oszt. növ. „Fel, fel vitézek, fel csatára! Énekelték a növendékek. — „Fohász.“ Dobos Jánostól. — Szavalta: Horkai Emma I. oszt. növendék „Ujkor.“ Inczédi Lászlótól. Szavalta: Tóth Erzsike VI. oszt. növ. „Kik voltak a honvédek?“ Tóth Kálmántól. Szavalta: Kulcsár Mária VI. oszt. növ. „Nyugosznak ők a hősfiak.“ Bajza Józseftől. Énekelték a növendékek. „Nemzeti dal.“ Móra Istvántól. Szavalta: Kálmán M. VI. oszt. növ. „Szülőföldemen“. Petőfitől. Szavalták: Tóth Ilona és Jóna margit II. o. növ. „Mohács“. Br. Eötvös Józseftől. Szavalta: Németi Erzsike V. o. növ. „Az aradi vértanuk“. Szavalta: Villás Sára VI. o. növ. „Verje meg az Isten!“ Abrányi Emiltől. Szavalta: Nagy Róza VI. o. növ. „Magyar nép.“ Petőfitől. Szavalta: Bundi Juliánna VI. o. növ. „Kossuth él.“ Illyés Bálinttól. Szavalta: Gombácsi Erzsébet VI. o. növ. „Kossuth sirja“. Ábrányi Emiltől. Szavalta: Szabó Juliánna V. o. növ. „Kossuth sirja.“ F. Szántó Lajostól. Szavalta: Szántó Margit V. o. növ. „Kossuth diadal utja“. Pósa Lajostól. Szavalta: Kovács Róza VI-dik osztályu növendék. „Kossuth nóta“ Dombi Lajostól. Énekelték a növendékek. „Előre“. Tóth Kálmántól. Szavalta: Szabó Mária IV. oszt. növ. „Intés“. Erdelyi Jánostól, Szavalta: Kardos Szeréna, V. oszt. növ. „Adjon Isten a magyarnak jó napot!“ Sz. Nagy József. Énekelték a növendékek. „Szózat“ Hazádnak rendületlenül légy hive óh magyar! Vörösmarty M. Énekelték a növendékek.

Vármegyénk községeiben is lelkesedéssel ünnepelték meg márczius idusát. A megyéből eddig a következő tudósitások érkeztek hozzánk:

H.-Szoboszlón az ev. ref. templomban tartott ünnepélyes hálaadó istenitisztelet után a több ezer főre rugó nagy közönség a városház udvarára gyülekezett. Itt a *Foghtüy* János áldozatkészségéből fennálló s szép sikerekkel müködő tüzoltó zenekar s a városi dalegyesület hazafias dalai után *Fehér* Gábor árvaszéki ülnök tartott emlékbeszédet. Megjegyzendő, hogy itt a márczius 15-diki ünnepélyeket eddig a *Polonyi*-féle 48-as párt rendezte, most azonban elállott a monopoliumtól, miután közremüködők nem ajánlkoztak s igy a városi tanács rendezte a szép ünnepélyt, a mi különben jobban is van igy, mert közünnepélyt, a hova nem való a politika, pártok egyáltalán nem is rendezhetnek.

Délután a polgári iskolában tartottak szép emlékünnepélyt. *Kátay* Gyula és *Márton* Lajos polg. isk. tanulók szavaltak, *Szécsi* Miklós igazgató pedig emelkedett szellemü visszaemlékezést tartott márcz. 15-dikéről s ennek jelentőségéről.

Este a közönség egyrésze az Ugronpárti függetlenségi olvasókörben társasvacsorát rendezett, amelyen mintegy 60-an vettek részt, leginkább a gazdálkodó osztályból.

Hadház közönsége lelkesen ünnepelte meg a nagy napot. A dalegylet mint a közelebbi években, ugy most is nyilvános ünnepet rendezett a következő programmal.

„*Nemzeti zászló*“ énekelte a dalegylet. *Emlékbeszéd. Simon* Károly által előadva.

„*Talpra magyar*“ előadta a dalegylet. *Alkalmi szavalat* előadta nagyhatással *Futó* Endre kitünő szónok debreczeni diák. „*Őseink emléke*“ előadta a dalegylet.

Az ünnepély a központon a tak. pénztári helyiség előtti szabad téren tartatott meg, testületek, egyletek zászló alatt vonultak fel. Az ünnepélyen mintegy 2000-en voltak jelen.

Ugy a dalárda, mint *Simon* Károly kitünő szónok, valamint *Futó* Endre igen sokszor éljeneztetett.

Az ünnepély végeztével a vendégfogadóban, valamint a mult évben megalakult gazdálkodók köre helyiségében társasvacsorára gyült össze a közönség nagyrésze.

Felemlitendőnek tartom még több hadházi ifju menyecskének azon nemes szivre valló cselekedetét, hogy a gazdálkodók körét férjeik tudta nélkül egy értékes — *Kossuth* Lajos nagy hazánk fiát ábrázoló képpel lepték meg s elhatározták, hogy ezen nemzeti ünnepélyt ők is minden évben megtartják.

Ezen meglepetés előmozditója *Hadházi* Miklósné és *Tatár* Zsuzsánna volt.

Adjon az Isten a hazának több ily nemesen gondolkozó nőt.

CSARNOK.

Majos Feri.

— Elbeszélés. —

Irta: **Vántsa György.**

(Folytatás és vége.)

Hirt adtak a kapitányságnak, hogy megtalálták Anna eltünt hulláját, innen azonnal kiszálltak a kapitány és egy orvos, a kikhez az esetről szintén értesitett szolgabiró is csatlakozott, a hely szinére és a „*látleletről*“ fölvették a jegyzőkönyvet és elrendelték a hullának a kórház halottas kamrájába leendő szállitását és felbonczolását.

Majos szállitotta a kórházba a hullát és oly semmit mondó arczczal ült a szekéren és felelt a kiváncsiak kérdéseire, mintha előre betanulta volna szerepét s mintha ő volna az, a kit a dolog legkevésbé érdekel.

A csontkeménnyé fagyott hullát csak harmad napján tudták az orvosok felbonczolni. Ezen idő alatt pedig sok oly dolog került nyilvánosságra, a mi azt vonta maga után, hogy *Majost* letartóztatták. Nevezetesen kiderült az, hogy *Majos* kedvesét nem csak a városban, hanem a „réten“ is átkisérte; abban az időben pedig, a mikor az „*Epres*“ tetőn a szekeressel találkozniok kellett volna *Sárdi* Évával a vámházban lakó ismerősénél volt.

Mit keresett ott, abban a zimankós időben, a mikor még a kutyát sem szivesen kergeti ki az ember a házból? Miért ment *Sárdi* Évához, a mikor gazdájától csak közepső ünnepre kért távozási engedélyt?

Az igy össze tornyosuló körülmények, bár csak sejteni engedték a szörnyü bünt, de ez elég volt arra, hogy a törvény erélyes fellépését vonja maga után, a minek következménye lőn *Majos* elfogatása.

Mosolyogva követte — a lelketlen — az elfogatását eszközlő csendőrök felszóllitását.

Az első kihallgatásnál tagadott mindent és ismét csak azt a mesét adta elő, a mit már a rendőrségnél elmondott.

A kihallgatás végeztével távozni akart, de a biró tudomására adta, hogy vizsgálati fogoly. A biró e kijelentésére a daliás termetü legény elsápadt s reszkető hangon mondá: *pedig én ártatlan vagyok.*

Az ki fog derülni majd a holnapi bonczoláson, hová magát is fel fogom kísértetni, ha ártatlan ne féljen, szabadsága azonnal visszaadatik, ha bünös — gondolhatja — hogy szárazon nem fogja elvinni. Épen ezért figyelmeztetem, hogy az éjjel szálljon magába és tegyen őszinte és igaz vallomást, mert ez enyhiti a törvény szigorát, mig ellenben a makacs tagadás sulyosbitja a büntetést, mert *én bünösnek hiszem magát.*

A mondott szavak nagyon megrenditették *Majost*, csaknem tántorogva hagyta el a termet. Egy magános czellába zárták, a hol azonban nem volt egyedül — megjelent előtte fölébredt lelkiismerete.

Egész éjszaka ébren volt s nehéz léptekkel járta végig czelláját ezer meg ezerszer. Küzdött önmagával.

Megjelent előtte a meggyilkolt kedves vádló arcza s felujultak az elmult idők édes emlékei, amikre zokogva tekintett. Majd a kétségbeesés elébe varázsolta Sárdi Évát e démont, a kinek csábitó szavai, ölelő karjai, észbontó csókjai dönték a bün legmélyebb örvényébe. A csábitó démon alakja felvillanyozta, hát ha el lehetne kerülni a bün büntetését: hisz oly szép az élet.

Az élethez való makacs ragaszkodás ismét megátalkodottá tette; elhatározta, hogy továbbra is tagadni fog mindent; hisz nem látta senki szörnyü tettét, nincs senki, ki ellene tudna bizonyitani.

Másnap 10 órakor két csendőr megvasalt kezekkel kisérte fel *Majost* a kórház halottas kamrájába, ahol a bonczolás hivatalos aparátus mellett véghez volt viendő.

A komoly arczu biró és orvosok, a kirendelt tanuk jelenlétében megkezdették a hulla-szemlét.

Levették a fehér leplet a hulláról, melynek arczáról nem tudta a halál fagyos keze letörölni a halvány rózsapirt. A szép leány ugy feküdt ott, mintha csak aludt volna...

Majos arra a kérdésre, hogy ismeri-e a hullát? rátekintett s mélyen megdöbbent s csaknem zokogva mondá: igen. Sápadt arcza, reszkető hangja, téveteg tekintete, melylyel kerülni látszott a jelenlevők nézését, elárulták a bünöst, bár látszott rajta, hogy igyekszik fühöz-fához kapkodni.

A hulla-szemle fontos körülményt hozott nyilvánosságra, ugyanis a hulla nyakán kékes aláfutott foltok voltak láthatók, melyek azt bizonyiták, hogy az illető előbb fojtogattatott s csak azután lett a viz alá meritve.

Majos hallva az orvosok véleményét, egész testében összerázkódott, de azon kérdésre, hogy nem tud erről valamit? ismét megmaradt makacs tagadása mellett.

Hozzá kezdettek a bonczoláshoz. Első sorban is a nyakat vették a bonczkés alá.

Az orvosok véleményét arra nézve, hogy a halált fojtogatás okozta, megerősité azon körülmény, hogy a gégefő teljesen össze volt zuzva, a mi csak erős markok szorongatásától származhatott.

A midőn ezt megmondták neki és felhivták, hogy nézzen oda, az erős testalkatu férfi teljesen megtört, halálsáppadtan és az irtózattól lesujtottan fordult el s zokogva kiáltott fel: Ne bántsák, ne vagdalják többet, mindent kivallok, én tettem, én öltem meg...itéljenek halálra, vegyék el tőlem is az életet, mint én tevém, csak kivánják, hogy végig nézzem azt, amig darabokra vágják az ő kedves testét.

Bár sejtették, hogy a bünös ő, de mégis megdöbbentette a jelen voltakat a tett vallomás.

Mielőtt kis czellájába visszakisérték volna a biró előtt töredelmes vallomást tett Majos, a mi után nyugodtabb lett.

Pár hét mulva a K. vásárhelyi kir. törvényszék halált mondott bünös fejére, a mit azonban a felsőbb birőság 15 évi fegyházi fogságra változtatott át.

A bünös nem birván el büne sulyát maga váltá attól meg magát.

Jeltelen sirján bogáncs terem.

Hja! „A szerelem sötét verem.“

Közgazdaság.

Az agrár-szocziálizmus.

Irta: **Dr. Takácsy Sándor.**

(Folytatás)

Azt állitották, hogy az agrár-szocziálizmus egyik fő oka az, hogy a magyar nép hajlamánál fogva a földmiveléssel kiváló előszeretettel, sőt ahol lehet, kizárólag azzal foglalkozik. Ez igaz. De nem igaz az, amit ezután közvetlenül állitott Semsey képviselő t. i. hogy

„Ezen foglalkozásra pedig tevékenységének nem nyilik elég tér, vagy több a munkakereső, mint a mennyi munka adódik. Ezen baj pedig a népesedés aránylagos szaporodásával évről-évre nagyobb lesz, mert a munka egy részt a modern technika vivmányai, másrészt a még mindig inkább extensiv irányban foytatott gazdasági rendszerünk alapján lehet mondani, abban az irányban fogy, mint a milyenben az növekszik.“

Ez röviden mondva — meg sem közeliti meg az igazságot, a mit a kétségtelen tényekre való utalással ki lehet mutatni. A kiknek ugyanis a munkásviszonyokról alapos tájékozottsága van, annak tudnia kell, hogy a gazdaságok munkásszükséglete az utolsó tiz év alztt a népesedés szaporodási arányát legalább is 50 százalékkal fölülmulja és tudnia kell azt is, hogy a technika minden ujabb vivmánya — bár munkaerőt takarit — de egyuttal a termelést ugyanannyival növelve és könnyitve, mennyiségileg ugyancsak több munka erőt is igényel. Röviden, ne mondjak mást, minthogy a cséplő gépek behozatala, a vasutak kiépitése a buza termő területet minimális számitás szerint megkétszerezte. A czukorrépa s takarmányrépa termelés terjedése oly munkamennyiséget igényel, milyenről addig az alföldön fogalmunk sem volt. Nem is lehet állitani, hogy a mozgalom oka munkahiány volna, hiszen épen az Alföldre visznek felvidéki munkást; munkahiány csak egyes községekben van, mint pl. Vásárhely, Orosháza, de másutt inkább munkáskezek hiánya tapasztalható, legalább is — nyáron. Hogy nyárban a munkahiány nem forog fent, mutatja a nyári nagy napszámbér, mely különösen az aratási időben aránytalan magasra emelkedik.

A fentebbiek alapján tehát nem lehet állitani azt, hogy a földmivelési munkában van hiány, hanem ha már munkahiányról beszélünk, azt mondanám: munkahiány van akkor, midőn a gazdasági tevékenység szünetet kénytelen tartani, a kukoriczatöréstől a tavaszi kapálási munkák bekövetkeztéig.

A magyar munkás, épen mert csak földmivelési munkával akar és szeret foglalkozni, azt óhajtaná, hogy 6—7 hónapi körülbelül fél évi munkával az egész év szükségletét megkeresse: az ő kivánsága tul megy a szoczialistáén, ki napi 8 órai munkaidőt óhajt, mert ő ezen kivül az év egyik felére teljes tétlenséget kiván. Ez azon törekvése, ez azon vágya, mely a kérdés megoldását nehézzé teszi, mert a válságban lévő mezőgazdaság ma nincs azon helyzetben, hogy az érdekében tett félévi munka gyümölcse gyanánt az egész évi megélhetést biztositsa. Fogadjuk el igazság gyanánt, mint a hogy az is, hogy azok a vidékek, melyeken az agrár-szocializmus ma felütötte fejét, megszaporodott népességüket a megcsappant földjövedelem mellett félévi munkából fenntartani nem képesek. Annyival kevésbbé képesek, mert az első szükségletü czikkek, mint: ruházat, világitás, fütés, lakás egyrészről valódi árukban is növekedtek, másrészről ezen irányokban a munkás igényei is emelkedtek.

A növekedett igények magassabb kiadását és ez nagyobb jövedelmet feltételez. De a mezőgazdaság, különösen a jelenlegi viszonyok mellett sem több munkát absorbeálni, sem magasabb munkabért megadni ott, azon a vidéken nem képes; azt a jövedelem többletet, melyet igényel, ne keresse tehát se a munkás, se bárki más a gazdaságon.

A munkásnak fenntartásához, kinek féléven át munkát és keresetet ád a mezőgazdaság, járuljon hozzá más termelési tényező az év azon szakában, midőn a földmüvelési munka szünetelni kénytelen. Adjunk módot foglalkozásra és ezzel keresetre a munkásnak a téli hónapokban. Ez pedig csakis ipartelepek segélyezése, esetleg létesitése, házi-ipar meghonositása utján lehetséges. Akkor is idő fog betelni, mig az alföldi magyar nép az ipar-munkához hozzá szokik, de végre sokkal eszesebb nép az, semmint hogy az előnyét hosszu időn át fel ne ösmerné.

(Folyt. köv.)

—

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részv.-társaság“ közlése. 1897. márcz. hó 16-án.

Államadósság:

Magyar aranyjáradék 4%	—	122.15	122.65
„ vasuti beruházási köt. 4½%		122.25	123.25
„ koronajáradék 4%	—	—	99.25	99.75
„ regále vált. köt. 4½%	—	100.—	101.—
Osztrák aranyjáradék 4%	—	122.50	123.—
Egységes államkötvény 4²/₁₀%		101.—	101.50
Tisza szegedi 4%-os nyer.-sorsj.		141.—	142.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	398.50	399.—
Osztrák hitelbank részvény	—	361.80	362.—
Magyaripar- és keresk. bank. r.		101.—	101.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsj.		122.—	123.—
„ „ 3-os „		103.—	104.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os		116.—	117.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy		10.60	11.10
Osztrák „ „	—	20.—	20.50
Olasz „ „	—	12.—	12.75
Bazilika sorsjegy	— — —	7.—	7.50
Jó-szív „	— — —	4.—	4.40

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	— — —	5.65	5.72
20 markás arany	— — —	11.74	11.78
20 frankos arany	— — —	9.51	9.55
1 Sovereigns	— — —	11.98	12.02
Debr. I-ső tkptr. 4½%-os zl.	—	99.—	99.50

—

Budapesti gabona-tőzsde.

Budapest, márcz. 15.

I. Készáru-üzlet.

Buzát ma szorgosan kináltak, a kereslet igen korlátolt volt. — Elkelt lanyha irányzat mellett egynehány kocsirakomány 5—10 krral olcsóbb áron.

Egyéb gabonanemüekben: Rozs 5 krral olcszbb, minden más csekély forgalom mellett változatlan maradt.

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat lanyha volt az árak csökkentek, zárlatkor azonban az árak ismét emelkedtek ugy, hogy egészen változatlanul zárultak.

Hivatalos felmondások 2000 mm. buza márcz. 20-ikán való átvételre.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor az árfolyamjegyző-bizottság a következő hivatalos záróárfolyamokat állapitotta meg:

		frt
Buza szept.—októberre	1897	7.21—.23
„ márcz.-ápr.-ra	1897	7.84—.88
„ május—juniusra	1897	7.76—.77
Rozs „	1897	6.38—.49
Tengeri máj.—jun.-ra	1897	3.64—.65

Zárlat 4 óra 30 perczkor:

			frt
Buza	őszre	1897	7.24—7.25
„	tavaszra	1897	7.87—7.88
„	máj.-juniusra	1897	7.76—7.77
Rozs		1897	6.37—6.38
Zab		1897	3.66—3.67

Ingatlanok forgalma.

A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvvi osztályánál. —

1. Rózsa Sándorné Harsányi Eszter csapókerti 100 □ öl területü szőllőjét megveszi Varga Istvánné Diószegi Juliánna 815 frért.

2. Borsay Sámuel 1168. sorszámu házát megveszik Molnár Albert és neje Kertész Juliánna 5000 frtért.

3. Szoboszlói Gábor és neje Kerekes Juliánna megveszik Bátori Gábor és Szathmári Juliánna 4 hold 166 □ öl ujosztásu szántóföldjüket 1369 frt 13 krért.

4. Nagy János és neje Posta Sára eladják borzutczai 1289. sorszámu házukat Domján Imre és neje Pál Juliánnának 2825 frtért.

5. Kristóf János és neje Andirkó Zsuzsánna megveszik Miskolczi Nándor 725 □ öl területü ujkerti szőllőjét 2000 frért.

6. Dr. Nagy László és neje Buzás Erzsébet megveszik özv. Nagy Gáborné Váradi Terézia 991 □ öl területü sesta-kerti szőllőjét 3000 frtért.

7. Kristóf János és neje Andirkó Zsuzsánna 934 □ öl területü uj-kerti szőllőjét megveszi Nagy Gábor 1500 frtért.

8. Schmidt Györgyné Jenei Juliánna eladja liba-kerti földjét Nagy József és neje Nagy Eszternek 950 frtért.

9. Tömösi István és neje Kovács Zsuzsánna csapó-kerti szőllőjüket eladják idősb Tömösi István és neje Kovács Erzsébetnek 100 frtért.

10. Nagy Sándor és neje Gombos Zsuzsánna megveszik Szabó István, Szabó Lajos, Seres Jánosné, Kiss Erzsébet és társai 1615. sorszámu házukat 400 frtért.

11. Farkas József és neje Balogh Eszter kut-utczai 3218. sorszámu házát megveszik Nagy Balint és neje Jobbágy Eszter 1200 frtért.

12. Szilágyi Imre és neje Márkás Zsuzsánna megveszik Bihari István és neje Szabó Zsuzsanna 5 hold 654 □ öl területü ujosztásu földet 1400 frért.

13. Ifj. Kefe József és neje Kovács Zsuzsánna megveszik Kefe József bánki kaszallóját 1000 frért.

14. Kun József és neje Nagy Róza vénkerti 317 □ öl területü szőllőjüket megveszik Kiss Imre és neje Szekeres Juliánna 1225 frtért.

15. Özv. Pap Ferenczné Burai Erzsébet téglaskerti szőllőföldjét eladja Fodor Péter és neje Gyulai Juliánnának 320 frtért.

Bérkocsik díjszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napszámra:		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5 —	3 —
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig	3 —	2 —
II. Óraszámra.		
Fél órára	— 40	— 30
¾ órára	— 60	— 45
Egy egész órára	— 80	— 60
Minden következő órára	— 40	— 30
Az utolsó órán tul félórára v. kevesebb időre	— 20	— 15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül.	— 50	— 30
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik	— —	— —
A temetőbe ki és vissza	2 —	1 40
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1 20	— 80
A színházba menet	— 60	— 40
A színházból jövet	— 80	— 60
Bármely vasuti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	— 50	— 30
Éjjel menet vagy jövet kézi táskával	80	— 60
A kocsis mellé elhelyezett minden darab málha után külön 10 kr. díj jár.	— —	— —
A korcsolyázó, vagy csónakázó tóhoz, czukor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egylet és gőzmalomhoz menet vagy jövet	— 50	— 30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	— 80	— 60
A nagyerdei fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	— 30
Menet és jövet egy órai várakozással	1 —	— 70
Minden következő órára	— 60	— 40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1 20	— 90
Minden következő órára	— 40	— 30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	— 50	— 30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	— 80	— 60
Minden további órára	— 40	— 30

A díjak reggeli 6 órától esti 9 óráig számittatnak.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1896. október hó 1-től.

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:

		ó.	p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	8	40
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12	36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10	31
P.-Ladány—Nagyvárad-felé *)	d. u.	3	48
P.-Ladányig (minden kedden)	déli	12	—
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este	8	15
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	4	07
Szatmár—M.-Sziget felé	este	8	—
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	3	05
Csak Szatmárig	reg.	5	30
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8	25
Miskolcz—Kassa felé	este	8	10
Szerencs-S.—A.-Ujhely-Kassa felé	d. u.	4	02
H.-Böszörmény—Büd-Sz.-Mihály-felé m. áll. v.-tól	reg.	5	28
H.-Böszörmény—Büd-Sz.-Mihály-felé vásártérről	reg.	5	51
H.-Böszörmény—Büd-Sz.-Mihály-felé m. áll. v.-tól	d. u.	3	57
H.-Böszörmény—Büd-Sz.-Mihály-felé vásártérről	d. u.	4	10
Füzes-Abony felé (m. áll. v.-tól)	reg.	4	42
„ „ „ (vásártérről)	reg.	5	—
Ohat-Kócs-Polgár felé m. áll. v.-tól	d. u.	4	12
„ „ „ „ (vásártérről)	d. u.	4	24
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	8	35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4	17

*) P.-Ladánytól gyorsvonat.

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 40 p.-kor induló gyv.	d. u.	1	50
A deli 12 ó. 36 p.-kor induló szv.	este	8	10
Az este 10 ó. 31 p.-kor induló szv.	reg.	5	45

Budapestről Debreczenbe indul:

A délután 3. ó. 47 p.-kor érk. szv.	reg.	9	40
Az este 7 ó. 09 p.-kor érkező gyv.	d. u.	2	15
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező szv.	este	7	05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező szv. P.-Ladányig gyv. átszállással	este	9	15

Debreczenbe érkezik:

Kassa—Miskolcz felől	este	7	50
B.-Szt.-Mihály vásártérre	reg.	8	09
B.-Szt.-Mihály m. áll. v.-hoz	reg.	8	17
H.-Böszörmény felől vásártérre	este	6	40
H.-Böszörmény felől m. áll. v.-hoz	este	6	49
F.-Abony felől (vásártérre)	d. u.	5	23
F.-Abony „ (m. áll. v.-hoz)	d. u.	5	32
Ohat-Kócs-Polgár felől (vásártérről)	reg.	7	50
Ohat-Kócs-Polgár „ (m. áll. v.-hoz)	reg.	8	—
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7	25
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u.	8	18

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai" nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: **Ifj. Gily Ede.**

Nyilttér.

Egyedül elismert kellemes izü **természetes** hashajtószer a

FERENCZ JÓZSEF-

keserüviz,
a keserüvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyitványai szerint a világhirnek örvendő

FERENCZ JÓZSEF keserüviz

a keserüvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatásu.

A millenniumi nagy éremmel egyedül tüntettetett ki.

Kéretik csak **Ferencz József-keserüviz, nem** pedig budai vagy egyéb **elnevezést használni.**

Kapható mindenütt.

(Az igazgatóság Budapesten.)

191 10—4

Prince of Wales
Extra-Sec

a legnagyobb **kitüntetésekben** részesitett **kiváló magyar**

PEZSGŐ.

Főraktár:

Várray József

csemege- és füszerüzletében

Debreczen, a szinházzal szemben.

248—3—2

Idős és fiatal

férfiaknak!

Pótszer

Copaiva-Cubeb Santalgyöngyök és Cinkbefecskendezések stb.

és más orvosszerek helyett Dr. Müller törzsfőorvostól föltalált Injectiók és labdaosok orvosi rendelés szerint készitvék és orvosoktól a legjobban ajánlvák, mint a legjobb és kipróbált szer mindennemü kifolyások és hugyoső betegségek ellen, gyors és biztos hatásuak — még idült betegségeknél is minden utóbaj nélkül használhatók. — Pár nap alatt a legjobb eredmény észlelhető.

Ára orvosi utasitással együtt 1. sz. ujonnan keletkezett bajok ellen **1 frt 60 kr.**, 2. sz. idült régi bajok ellen **2 frt 50 kr.**, csomagolás **25 kr.**

Egyedüli raktár és készitési helye:

Szent-György gyógyszertár

Béosben, V/2. kerület, Wimmer-utoza 33 sz.

hová minden levélbeli megrendelések küldendők.

Kérem e hirdetést kivágni és elteni. 2

203 12—4

1699. K.
1897.

Pályázati hirdetmény.

A Csege-Egyeki körállatorvosi állás (székhely Csege) megüresedvén, betöltése czéljából ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalmazás Csege községtől 500 frt, Egyek községtől 250 frt évi fizetés, előleges havi részletekben. Szedheti ezen kivül Csegén a vágatási s magán gyógykezelésért a megállapitott dijakat, a községhez tartozó nagyobb uradalmakkal szerződéses viszonyba léphet.

Végezni köteles az összes törvény és rendeletek által reá ruházott teendőket.

Köteles Egyeken minden héten egyszer, járvány idején kétszer, szükséghez képest többször is megjelenni.

Felhivatnak pályázni szándékozók, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket hozzám április hó 1-ig annyival inkább nyujtsák be, mert később érkező pályázatok figyelembe vétetni nem fognak.

A választás határnapja április hó 6-ik napja.

Debreczen, 1897. márczius 13 án.

Pákozdi Sándor
főszolgabiró. h.

255—1—1

Csőd alatti kiárulás.

Közadós Tóth Kálmán csődtömegéhez tartozó majolika és terrakotta, valamint kész cserépkályhák kiárulása a csődválasztmány által elhatároztatván, ezt azzal hozom a venni szándékozók tudomására, hogy a majolika és terrakotta áruk **a becsárnál 50%-al,** a kályhák pedig a **beszerzési árnál 25%-kal** lejebb adatnak el.

A kiárulás ugy a piacz-utczai Stenczinger-féle ház alatti boltban, mint a Boldogkert elején lévő gyárban, naponként reggel 8—12-ig, délután 2—5 óráig eszközöltetik.

Debreczen, 1897. márczius 15.

Kovács Gábor
csődtömeggondnok.

256—3—1

Czerny-féle

Keleti rózsatej

(Orientalische Rosenmilch)

az arcznak oly meglepően tiszta

üde fiatalos szint

kölcsönöz, a minőt semmi más szerrel elérni nem lehet. Kitünő szer **májfoltok, szeplők, pattanások, pörsenések,** (Mitesser) tulvörös arcz és a bőr minden tisztátlansága ellen, a sárga vagy barna arczbőrt elváltoztatja. **Ára 1 frt. Balzsamszappan hozzá 30 kr.** (Balsamineenseife.

Czerny-féle

Tanningene

a legjobb kipróbált ártatlan

hajfestőszer

haj és szakáll, valamint szemöldök festésére, melylyel a legegyszerübb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan fényes, **szőke, barna,** vagy **fekete természetes szint,** melylyel a megőszülés előtt birtak s mely sem szappannal való mosásnál, sem a gőzfürdőben meg nem fakul.

Ára 2 frt 50 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható

Anton J. Czerny-nél

Bécs, XVIII. Carl Ludwigstrasse 6,

(saját ház)

és I. Wallfischgasse 5.

Szétküldés postai utánvét mellett. Prospectus ingyen és bérmentve. Raktár minden nagyobb gyógyszer- és illatszertárban. Budapesten: Török József és Egger A. Fiai gyógyszertárában.

Főraktár Debreczenben: Dr. Rothschnek Emil, gyógyszerésznél, Kolozsvárott: Biró János gyógyszerész, Perkál Béla fodrász, Nagyvárad: Wachsmann Albert droguistánál.

220—10—3

„Csokonai" nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1897.